

УДК 346.14:346.16

СТРУКТУРА ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА В ОБ'ЄДНАНИХ АРАБСЬКИХ ЕМІРАТАХ

Полтавченко К.Г.

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Об'єднані Арабські Емірати являють собою перспективний ринок для залучення інвесторів, в тому числі й українських, у зв'язку з чим в рамках статті досліджено господарське законодавство в Об'єднаних Арабських Еміратах на федеральному та регіональному рівнях. Проведено співвідношення нормативно-правових актів на двох рівнях. Структуровано нормативно-правові акти господарського законодавства за юридичною силою. Проаналізовано форми нормативно-правових актів, що приймаються на федеральному рівні та на рівні окремого емірату. Окреслені питання у сфері ведення господарської діяльності, що відносяться до виключної компетенції федерації.

Ключові слова: господарське законодавство, федеральне законодавство, регіональне законодавство, закон, нормативно-правові акти, шаріат, ісламське право.

Постановка проблеми. Актуальність світової економіки обумовила підвищення уваги інвесторів, в тому числі українських, до правового регулювання підприємницької діяльності в різних країнах. Об'єднані Арабські Емірати (далі – ОАЕ) входять до рейтингу країн з дуже високим індексом людського розвитку та відповідно до Звіту ООН 2015 «Праця заради людського розвитку» займають 41 місце з показником 0,835 [1]. ОАЕ також посіли 26 місце в 2016 році серед країн в світі з найкращими умовами для ведення бізнесу на основі її економіки, нормативно-правової бази та мають доволі високі показники інтегрального індексу легкості ведення бізнесу [2; 3, с. 23]. Тобто, ОАЕ є привабливою з точки зору інвестування країною та являє собою перспективний ринок для залучення українських інвесторів. Проте однією з важливих передумов для здійснення господарської діяльності в цієї країні є ознайомлення з особливостями її законодавчої бази, насамперед, тієї, що регламентує господарські відносини.

З врахуванням зазначеного, дослідження особливостей структури господарського законодавства ОАЕ, співвідношення нормативно-правових актів на федеральному та регіональному рівні є

актуальним як для потреб українських суб'єктів господарської діяльності, так і для теорії вітчизняного господарського права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній науковій юридичній літературі відсутні комплексні дослідження, які були би присвячені господарському законодавству ОАЕ. Теоретичну основу цього дослідження складають наукові праці іноземних, переважно, арабських вчених, таких як Есам Аль Тамімі, Камеран Аль-Сафі, Ахмед Аль Хедр, Бассам Альнуаїмі, Ендрю Тарбук, Крис Лестер та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, більша частина науковців у своїх працях не приділяє увагу структурованню нормативно-правових актів господарського законодавства, виданих в Об'єднаних Арабських Еміратів та співвідношенню їх на федеральному та регіональному рівнях, тому це питання є недостатньо вивченими.

Мета статті. У межах даної статті передбачається провести структурування господарського законодавства ОАЕ на федеральному та регіональному рівнях.

Виклад основного матеріалу. З XIX століття ОАЕ перебували під британським протекто-

ратом. М. Стариков зауважував: «Продовжували би жити араби бідно в пустелі, поки експлуатацією природних багатств займалися англійці. Проте з набуттям незалежності правління ОАЕ забрало видобуток нафти та одразу стало однією з багатіших країн у світі» [4, с. 13]. Однією з передумов швидкого економічного зростання ОАЕ, за оцінками дослідників, є побудова ефективної правової системи, та насамперед, досить виваженої структури господарського законодавства [5].

Основу правової системи в ОАЕ становить шариат або Коранічне право. Відповідно ст. 7 Конституції ОАЕ іслам є державною релігією, а шариат – основним джерелом законодавства [6]. Шариат як сукупність релігійних норм, моральних принципів та правил поведінки включає в себе в вузькому значенні положення Корана та Сунни. В більш широкому тлумаченні він охоплює норми, які є «одногосодною чи узгодженою думкою авторитетних богословів з релігійно-юридичних питань», а також «рішення питань з прецедентів, порівняння випадків», які не повинні суперечити Корану та Сунні [7, с. 127]. Тобто шариат у широкому розумінні, з певним припущенням може вважатися аналогом юридичної доктрини як джерела господарського права України.

Водночас саме господарське право ОАЕ не має виключно релігійного характеру. Ессем Аль-Тамімі зазначає, що на формування правової системи ОАЕ значний вплив справило Єгипетське право, основу якого значною мірою складало спочатку римське цивільне, а згодом французьке господарське право [8, с. 5]. Ахмед Аль-Хедр стверджує, що хоча основні принципи господарського права ОАЕ взяті з шариату (головним джерелом ісламського права стала ісламсько-правова доктрина), більшість законодавства складається з суміші ісламських і європейських правових концепцій. Європейський вплив втілюється, зокрема, у структурі господарського законодавства, яка складається з загальних та спеціальних нормативно-правових актів; превалюванні принципу свободи підприємництва над державним адмініструванням; лібералізації правових режимів господарської діяльності; створенні стабільного, відкритого і зрозумілого правового середовища для вітчизняних та іноземних суб'єктів господарювання та інвесторів; інтерпретації нормативних положень вченими юристами та створення на основі їх теоретичних висновків концепції подальшого розвитку правової системи [9; 10, с. 310].

Згідно зі ст. 1 Конституції ОАЕ є федеративною державою, що в свою чергу, обумовило поділ законотворчої компетенції між двома рівнями – федеральним і регіональним. Тобто, в ОАЕ функціонують як федеральні закони та нормативно-правові акти окремих органів державної влади, так і закони та нормативно-правові акти окремого регіону – емірату (див. таблицю 1).

Федеральне господарське законодавство. Відповідно до положення п. 2 ст. 2 Федерального закону ОАЕ № 18 від 1993 р. «Про комерційні операції» з питань, пов'язаних з господарським правом, щодо яких не існує положень в цьому або в іншому законі, і відсутня конкретна угода, застосовується правила комерційних звичаїв і практики. При відсутності відповідного комерцій-

ного звичаю, повинні застосовуватися положення цивільного права, але доти, поки вони не суперечать загальним принципам комерційної діяльності [11]. При цьому місцевий звичай має пріоритет над загальним звичаєм (п. 2 ст. 2 зазначеного Федерального закону). Камеран Аль-Саліфі, регулюючись вищезгаданою статтею, визначає структуру основних джерел господарського права, до яких відноситься: 1) Господарське законодавство 2) Договори між сторонами 3) Правила комерційних звичаїв та господарської практики (тобто, юридичний прецедент) та 4) Положення цивільного права [12, с. 34].

Таблиця 1

Структура господарського законодавства в Об'єднаних Арабських Еміратах

На федеральному рівні	На регіональному рівні
- Конституція ОАЕ - Федеральні закони - Постанови за законом (мають силу закону) - Звичайні постанови (Федеральні укази, постанови Президента, Ради Міністрів, міністерств, Центрального банку, управлінь)	- Федеральні закони - Закони окремого емірату - Підзаконні нормативно-правові акти емірату (укази емірату, укази Правителя емірату, постанови емірату, накази емірату, постанови Виконавчої ради емірату, постанови Генерального Секретаріату емірату, циркуляри емірату, адміністративні рішення емірату, інструкції)

Джерело: розроблено автором

Конституція ОАЕ має найвищу юридичну силу. Відповідно до ст. 151 Конституції ОАЕ її положення повинні превалювати над конституціями еміратів (які наразі відсутні) і федеральними законами, що ухвалюються відповідно до її положень та, в свою чергу, мають пріоритет над нормативно-правовими актами, а також рішеннями еміратів.

Господарсько-правову «складову» Конституції ОАЕ утворюють положення щодо підтримки національної економіки (ст. 24), забезпечення та підтримки повноважними органами еміратів економічних стандартів (ст. 117), також в Конституції встановлена виключна компетенція федеральних органів влади щодо прийняття законів у сфері банківської справи, страхування всіх видів, захисту прав технічної і промислової власності, захисту прав інтелектуальної власності, видання основних законодавчих актів щодо господарських операцій та господарських товариств (ст. 121) [6].

Що стосується **федеральних законів**, слід зауважити, що в ОАЕ відсутній окремий кодифікований акт у сфері господарювання, аналогічний Господарському кодексу України. Його функцію виконує Федеральний закон ОАЕ «Про комерційні операції». Загальні положення щодо договору та договірних зобов'язань визначаються Цивільним кодексом ОАЕ.

Федеральним законом ОАЕ «Про комерційні операції» встановлюються особливості правового регулювання господарської діяльності, яка визначається як: 1) види діяльності, що здійснюються торгівцем відносно до його торгового промислу, за умови, що кожна діяльність, здійснювана торгівцем вважається пов'язаною з його

торгівлею, якщо не доведено інше; 2) спекулятивна діяльність, здійснювана особою, яка не торговцем, проте має намір реалізувати товар з метою отримання прибутку; 3) види діяльності, які визначаються Законом як господарська діяльність; 4) види діяльності, які пов'язані або сприяють господарській діяльності [11].

Федеральний закон ОАЕ «Про комерційні операції» регулює господарські відносини, які виникають у сфері комерційної власності, торговельної назви, недобросовісної конкуренції, торговельних марок та зображень, визначає основні засади господарських зобов'язальних правовідносин та контракту, регулює відносини у сфері комерційної застави та посередницькі послуги тощо.

Порядок здійснення господарської діяльності у окремих сферах регулюється спеціальними федеральними законами. Так, Федеральний закон ОАЕ № 2 від 2015 р. «Про господарські товариства» визначає поняття і види господарських товариств, порядок їх створення, реорганізації (в т.ч. шляхом злиття та поглинання компаній), управління та діяльності, засади контролю та нагляду за діяльністю господарських товариств, визначає господарсько-правову та кримінально-правову відповідальність господарських товариств, встановлює санкції, які мають застосовуватися до господарських товариств в разі порушення ними норм господарського права.

Федеральний закон № 5 від 1975 р. «Про господарський реєстр» визначає порядок державної реєстрації суб'єктів господарювання, встановлює реєстраційні збори тощо.

Правові засади господарської діяльності морського транспорту встановлюються Федеральним законом ОАЕ № 26 від 1981 р. «Про морське торговельне право», який регулює порядок реєстрації суден та їх використання, нагляд за суднами та документацією, право власності та речові права щодо судна, іпотеку та арешт судна, фрахтування судна для плавання, а також контракт морських робіт, договір морського транспорту та договір перевезення пасажирів тощо.

Правові засади посередницької та торговельної діяльності визначені Федеральним законом ОАЕ № 18 від 1981 р. «Про організацію торговельних агентств», який регулює комерційні агентські відносини, які були зареєстровані в Міністерстві економіки ОАЕ, визначає поняття агентств, регулює процес припинення тощо.

Федеральний закон № 4 від 2012 р. «Про регулювання конкуренції» визначає загальні засади державної антимонопольної політики, компетенцію Комісії з регулювання конкуренції та Міністерства, пов'язаного з конкуренцією, регламентує обмежувальні договори, встановлює санкції за порушення норм конкурентного законодавства.

Правове регулювання у сфері інтелектуальної власності здійснюється Федеральним законом № 37 від 1992 р. «Про товарні марки», який регулює реєстрацію товарних знаків, передачу права власності та заставу товарних знаків, контракти, що опосередковують використання товарних знаків, відповідальність, Федеральним законом № 40 від 1992 р. «Для захисту інтелектуальних робіт і авторського права» регулюється правовий режим об'єктів інтелектуальної власності, відповідальність тощо, Федеральним законом

№ 44 від 1992 р. «Про організацію та охорону промислової власності щодо патентів, зразків та промислових моделей» – відносини, пов'язані з винаходами, ноу-хау, промисловими зразками, відповідальність та ін.

Правову основу страхової та банківської діяльності складають Федеральний закон № 6 від 2007 р. «Про створення страхових повноважних органів влади та регулювання страхових операцій» (регулює діяльність страхових компаній та страхових повноважних органів влади, відповідальність), Федеральний закон № 10 від 1980 р. «Про Центральний банк, грошову систему та організацію банківської діяльності» (регулює порядок утворення Центрального банку, вимоги щодо капіталу та резервів комерційних банків, засади державного управління банками, банківські операції і звітність). Федеральний закон № 4 від 2000 р. «Про Управління цінних паперів та сировинних матеріалів» регулює повноваження Управління цінних паперів та сировинних матеріалів, правові засади функціонування ринку цінних паперів та сировинних матеріалів, відповідальність.

Постанови за законом. Відповідно до ст. 113 Конституції ОАЕ якщо в період між засіданнями Верховної Ради ОАЕ виникає потреба у терміновому ухваленні федерального закону, Президент ОАЕ та Рада Міністрів можуть зробити це шляхом видання спільного нормативно-правового акту в формі постанови, яка має силу закону, якщо вона не суперечить положенням Конституції; даний нормативно-правовий акт повинен бути представлений до Верховної Ради протягом тижня [6]. Прикладом такого акту є Постанова ОАЕ за законом № 9 від 2016 р. «Щодо фінансової реструктуризації та закону про банкрутство».

Звичайні постанови, до яких відносяться Федеральні укази, Постанови Президента, Ради Міністрів, міністерств, Центрального банку, управлінь.

Федеральні укази ухвалюються відповідними органами з метою забезпечення національних економічних інтересів ОАЕ та, здебільшого стосуються ратифікації міжнародних договорів та угод у зазначеній сфері (Федеральний указ № 52 від 2007 р. «Про торговельні марки Ради співробітництва арабських держав Перської затоки (РСАДПЗ)», Федеральний указ № 12 від 2004 р. «Угода між Урядом ОАЕ і Урядом України про сприяння та захист інвестицій», Федеральний Указ № 78 від 2013 р. «Про Ратифікацію Конвенції між Урядом ОАЕ і Урядом Російської Федерації для сприяння та захисту інвестицій та протоколів до неї», Федеральний указ № 99 від 2007 р. «Про ратифікацію Угоди про економічне, торгове та технічне співробітництво між урядом ОАЕ та урядом Республіки Таджикистан», Федеральний указ ОАЕ № 33 від 2000 р. «Про угоду в юридичному і судовому співробітництві у цивільних і комерційних справах та екстрадиція між ОАЕ та правлінням Індії» та інші).

Федеральні укази визначають пріоритетні напрями розвитку господарського законодавства ОАЕ в цілому або за окремими секторами. Так, згідно ст. 125 Конституції ОАЕ федеральний уряд та уряди еміратів зобов'язані забезпечити правові передумови для реалізації положень, визначених у міжнародних договорах і угодах шляхом ухвалення відповідних федеральних та місцевих

законів та інших нормативно-правових актів [6]. Контроль за виконанням зазначеного обов'язку здійснюється на федеральному рівні.

Постанови Ради Міністрів ОАЕ ухвалюються для регулювання поточних питань господарської діяльності (Постанова Ради Міністрів № 33 від 2013 р. «Про організацію структури страхових організацій», Постанова Ради Міністрів № 3 від 2011 р. «Щодо Комітету комерційних агентств», Постанова Ради Міністрів № 42 від 2009 р. «Щодо мінімального капіталу страхової компанії» тощо).

Відомчі нормативно-правові акти міністерств, Центрального банку та управлінь ухвалюються в межах господарської компетенції відповідних органів державної влади. Особливістю відомчої нормотворчості ОАЕ є відсутність зазначення міністерства (окрім Центрального банку), яке ухвалило відповідний нормативно-правовий акт (мають назву Ministerial Resolution, Ministerial Decree). Тобто наявність у міністерства належної компетенції презюмується.

До таких актів можна віднести **міністерські постанови** (Міністерська постанова ОАЕ № 168 від 2006 р. «Про реєстрацію в Реєстрі комерційних агентств», Міністерська Постанова № 69 від 1989 р. «Щодо процесу ліцензування іноземних компаній та їх діяльності в Союзі», Міністерська Постанова № 20 від 2000 р. «Про регулювання управління контрактами» тощо); та **міністерські укази** (Міністерський указ № 46 від 1995 р. «Про реалізацію деяких положень Федерального закону № 26 від 1981 р. «Про морське торгівельне право», Міністерський указ № 6 від 1993 р. «Про виконання Федерального закону № 37 від 1992 р. «Про товарні марки», Міністерський указ № 278 від 2009 р. «Про затвердження Керівництва з ліцензування та реєстрації» тощо); **постанови Центрального банку** (Резолюція Ради директорів Центрального банку № 126/5/95 «Щодо регулювання діяльності фінансових брокерів», Резолюція Ради директорів Центрального банку № 165/6/2004 «Про правила фінансів компаній, що працюють відповідно до принципів ісламського шариату»; **адміністративні нормативно-правові акти управлінь** (Адміністративне рішення Управління цінних паперів та сировинних матеріалів № 86 від 2014 р. «Про контроль торгівельної діяльності, що здійснюється брокерськими фірмами для своїх клієнтів на іноземних ринках», Рішення Колегії Управління цінними паперами та сировинними матеріалами № 27 від 2014 р. «Про посередництво (маклерство) в цінних паперах», Постанова Управління у сфері телекомунікацій № 6 від 2008 р. «Про регулювання конструкції ліцензії», Постанова Управління у сфері телекомунікацій № 7 від 2008 р. «Про регулювання ліцензування», Постанова Ради Управління страхування № 2 від 2009 р. «Виконавче регулювання Федерального закону № 6 від 2007 р. «Про створення страхових повноважних органів влади та регулювання страхових операцій», Постанова Ради Управління страхування № 8 від 2011 р. «Інструкція про регулювання діяльності страхових агентів» та інші).

Регіональний рівень. Відповідно до ст. 117 Конституції ОАЕ здійснення повноважень в кожному еміраті повинні бути спрямовані на підтримку законності і порядку в межах своєї те-

риторії, розширення комунального господарства і підвищення соціально-економічних стандартів. Як вже було зазначено, статтею 121 Конституції ОАЕ встановлена виключна компетенція федеральних органів влади щодо прийняття законів у сфері банківської справи, страхування всіх видів, авторських права, захист прав технічної і промислової власності, видання основних законодавчих актів щодо господарських операцій та господарських товариств [6]. Решта сфер господарської діяльності регламентується регіональним законодавством.

Регіональні закони. За критерієм ефективності регіонального законодавства лідируючу позицію посідає емірат Дубай. Завдяки виваженому підходу до нормотворчості у сфері господарського законодавства зазначеному емірату, попри відсутність значних запасів енергоресурсів, вдалося стати найвпливовішим на Близькому Сході регіональним центром туризму, фінансів і бізнес-послуг [13, с. 29]. Уряд Дубай розробив надійну і динамічну правову та нормативну базу, щоб надати міжнародним компаніям та інвесторам сприятливі умови для інвестування або ведення бізнесу в Дубай [14, с. 16].

Основоположним нормативно-правовим актом, що визначає правові засади господарювання в Дубай є Закон Дубай № 13 від 2011 р. «Про регулювання ведення господарської діяльності в еміраті Дубай». За обсягом предмету регулювання зазначений Закон можна порівняти з Господарським кодексом України. Зокрема, він визначає функції Департаменту економічного розвитку, межі, форми та способи його регулюючого впливу на господарську діяльність, регламентує процедури реєстрації та ліцензування суб'єктів господарювання, встановлює форми ведення бізнесу (якими є одноособне володіння, господарські товариства, громадська компанія, філія національної або іноземної компанії або компанії, що працює на території вільної економічної зони), окреслює загальне коло обов'язків суб'єктів, які здійснюють господарську діяльність, та встановлює штрафи за порушення норм господарського законодавства тощо. Інші емірати виходять з протилежного підходу, який ґрунтується на множині законів, присвячених окремим засадничим аспектам правового регулювання господарської діяльності, наприклад, Закон Абу-Дабі № 5 від 1998 р. «Про видачу ліцензії в Абу-Дабі», Закон Аджмана № 2 від 1991 р. «Про ліцензування професіоналів і ремісників, які не є громадянами ОАЕ в еміраті Аджман», Закон Аджману від 1985 р. «Про комерційні ліцензії», Закон Фуджейри № 1 від 1992 р. «Про ліцензії» та інші.

Значне місце у регіональному законодавстві має інститут державної підтримки, правові засади якої визначені Законом Дубай № 11 від 2012 р. «Про заснування Мохаммед бін Рашид Фонду для підтримки малого та середнього підприємництва», Законом Абу-Дабі № 14 від 2005 р. «Про Фонд Халіфа для підтримки і розвитку малого та середнього підприємництва» та ін. Зокрема, до функцій зазначених Фондів належить забезпечення технічної експертизи для суб'єктів малого та середнього підприємництва, координація їх дій з метою надання їм допомоги та обміну досвідом, надавання кредитів або фінансових гарантій, сприяння реалізації їх продукції тощо.

До спеціальних законів, що регламентують окремі види господарської діяльності або господарських операцій, належать: Закон Дубай № 2 від 2002 р. «Про електронні операції та комерцію (е-комерцію)» (встановлює вимоги для зазначених операцій та відповідальність за їх порушення, регулює сертифікацію відповідних послуг, визначає межі та форми захисту електронної документації та електронних підписів тощо), Закон Абу-Дабі № 4 від 1983 р. «Про регулювання будівельних робіт», Закон Шарджі № 2 від 2007 р. «Про регулювання відносин лізингодавця та лізингодержувача в Шарджі».

Орендне законодавство регіонів становить такі нормативно-правові акти як Закон Дубай № 26 від 2007 р. «Про регулювання відносин між орендодавцем та орендарем в еміраті Дубай», Закон Абу-Дабі № 20 від 2006 р. «Про оренду і регулювання відносин між орендодавцем і орендарем в Абу-Дабі» регулюють питання щодо визначення причин для звільнення приміщення орендарем, державного контролю у сфері орендних відносин тощо, Закон Умм-Аль-Кувейну № 1 від 2006 р. «Про регулювання відносин між орендодавцями та орендарями в еміраті Умм-Аль-Кувейн», Закон Фуджейри № 2 від 2007 р. «Про оренду в еміраті Фуджейра».

Види підзаконних нормативно-правових актів (укази емірату, укази Правителя емірату, постанови емірату, постанови Виконавчої ради та Генерального Секретаріату емірату, накази емірату, циркуляри емірату, інструкції емірату, адміністративні рішення емірату) визначаються в залежності від традицій регіональної законотворчості, які склалися в окремому еміраті.

Так, підзаконна нормотворчість Дубай здійснюється від імені емірату та представлена широким спектром нормативно-правових актів – укази емірату, накази емірату, циркуляри емірату, інструкції емірату, адміністративні рішення емірату, іноді господарські відносини регулюються постановами Виконавчої ради (Указ Дубай № 14 від 2000 р. «Про встановлення фінансового ринку Дубай», Указ Дубай № 43 від 2013 р. «Про визначення збільшення орендної плати за нерухомість в еміраті Дубай», Постанова Виконавчої Ради № 13 від 2011 «Про затвердження зборів і штрафів Департаменту економічного розвитку»). В Абу-Дабі замість указів емірату головним чином застосовуються постанови емірату, укази Правителя емірату та постанови Виконавчої ради емірату та Генерального Секретаріату, у решті – система підзаконних актів аналогічна існуючій у Дубай (Постанова Голови Виконавчої ради Абу-Дабі № 1 від 2007 р. «Про форми до-

говірних, конструкційних і будівельних контрактів та угод», Постанова/Рішення Абу-Дабі № 10 від 2007 р. «Про рішення Комітету з класифікації підприємств»). У Шарджі підзаконна нормотворчість представлена указами Правителя емірату, постановами Виконавчої ради, адміністративними постановами та циркулярами (Постанова Виконавчої Ради Шарджі № (26) від 2007 р. «Про виконавче регулювання Закону, що регулює відносини між орендодавцем та орендарем в Шарджі»), у Рас-Аль-Хаймі – постановами, указами та наказами емірату, указами Правителя емірату, адміністративними рішеннями (Постанова/Рішення Рас-Аль-Хайма № 12 від 2006 р. «Про регулювання діяльності Інвестиційного управління Рас-Аль-Хайма у сфері організації офшорних компаній»). В Аджмані також суб'єктом ухвалення підзаконних актів може виступати як емірат (постанови емірату, накази емірату), так і Правитель емірату (укази Правителя емірату) (Указ Правителя Аджману № 1 від 2001 «Про регулювання відносин між орендодавцем та орендарем в Аджмані»). В Фуджейрі, здебільшого, нормотворчість представлена наказами емірату, в Умм Аль-Кувейті – постановами емірату.

Висновки і пропозиції. Об'єднані Арабські Емірати мають дворівневу структуру господарського законодавства. На федеральному рівні господарські правовідносини регулюються нормативно-правовими актами різної юридичної сили, до яких можна віднести в першу чергу Конституцію ОАЕ, федеральні закони, постанови за законом, які мають силу закону, звичайні постанови (федеральні укази, постанови Президента, Ради Міністрів, міністерств, Центрального банку, управління); в деяких сферах господарської діяльності федерація має виключну компетенцію щодо прийняття законів (у сфері банківської справи, страхування, видання основних законодавчих актів щодо господарських операцій та господарських товариств та ін.). На регіональному рівні господарські нормативно-правові акти визначаються в залежності від традицій регіональної законотворчості та представлені регіональними законами, указами емірату, указами Правителя емірату, постановами емірату, постановами Виконавчої ради, наказами, циркулярами, адміністративними рішеннями тощо. Основу правової системи держави становить шаріат, проте в більшості нормативно-правових актів господарського законодавства Об'єднаних Арабських Еміратів європейські та ісламські правові концепції поєднані між собою, тому господарські відносини не мають суто релігійного характеру.

Список літератури:

1. Human Development Report of United Nations Development Programme 2015. Work for Human Development / United Nations Development Programme (UNDP). – New York: PBM Graphics, 2015. – P. 272.
2. Doing Business 2017. Equal Opportunity for All / A World Bank Group. – 14th Edition. – Washington: World Bank Publications, 2016. – P. 346.
3. Ухналь Н.М. Особливості розвитку фінансових центрів в умовах глобалізації фінансової системи / Н.М. Ухналь // Наукові праці НДФІ. – 2015. – № 2 (71). – С. 17-32.
4. Стариков Н. Шершеля ля нефть. Почему наш Стабилизационный фонд находится ТАМ? / Николай Стариков. – Санкт-Петербург: Питер, 2009. – С. 126.
5. Leitfagen E. Wirtschaftsrecht in Den Vereinigten Arabischen Emiraten / E. Leitfagen. – Munchen: Amereller Legal Consulting, 2009. – S. 96.
6. United Arab Emirates Constitution [E-resource]: UAE Federal Law of 18.07.1971 with Constitutional Amendment No. 1 dated 10/02/2009. – Mode of access: <http://www.elaws.gov.ae>

7. Спицка Ю. А. Шариат как официальный источник и религиозно-методологическая основа правового регулирования землевладения и землепользования в Объединенных Арабских Эмиратах / Ю. А. Спицкая // Східний світ. – 2012. – № 3. – С. 127-135.
8. Al Tamimi Essam. Practical Guide to Litigation and Arbitration in the United Arab Emirates / Essam Al Tamimi. – The Netherlands: Kluwer Law International, 2003. – P. 182.
9. Aly Khedr A. A Guide to United Arab Emirates Legal System [E-resource] / Ahmed Aly Khedr, Bassam Alnuaim. – Mode of access: http://www.nyulawglobal.org/globalex/United_Arab_Emirates.html
10. Бехруз Х. О влиянии римского права на исламское право: формальный и содержательный аспекты / Х. Бехруз // Наукові праці НУ ОЮА. – 2013. – С. 310-320.
11. Commercial Transaction Law [E-resource]: UAE Federal Law No. (18) of 07.09.1993. – Mode of access: <http://www.elaws.gov.ae>
12. Al-Salihi K. Commercial Law of United Arab Emirates / Kameran Al-Salihi. – 1st Edition. – Dubai: Alfalah Books Publishers And Distributors, 2013. – P. 255.
13. National Commercial Law Assessment Report of UAE. MENA Commercial Law Strengthening Project [E-resource] / Arab Center for the Development of the Rule of Law and Integrity. – Mode of access: <http://www.arabruleoflaw.org/compendium/Files/MENACLS-NationalReport-UAEEn.pdf>
14. Tarbuck A. Dubai's Legal System. Creating a legal and regulatory framework for a modern society / Andrew Tarbuck, Chris Lester. – Dubai: Motivate Publishing, 2009. – P. 16.

Полтавченко Е.Г.

Донецкий национальный университет имени Василия Стуса

СТРУКТУРА ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА В ОБЪЕДИНЕННЫХ АРАБСКИХ ЭМИРАТАХ

Аннотация

Объединенные Арабские Эмираты представляют собой перспективный рынок для привлечения инвесторов, в том числе и украинских, в связи с чем в рамках статьи исследованы хозяйственное законодательство в Объединенных Арабских Эмиратах на федеральном и региональном уровнях. Проведено соотношение нормативно-правовых актов на двух уровнях. Структурировано нормативно-правовые акты хозяйственного законодательства по юридической силе. Проанализированы формы нормативно-правовых актов, принимаемых на федеральном уровне и на уровне отдельного эмирата. Очерчены вопросы в сфере ведения хозяйственной деятельности, которые относятся к исключительной компетенции федерации.

Ключевые слова: хозяйственное законодательство, федеральное законодательство, региональное законодательство, закон, нормативно-правовые акты, шариат, исламское право.

Poltavchenko K.G.

Donetsk National University named after Vasyl Stus

STRUCTURE OF LEGISLATION IN THE UNITED ARAB EMIRATE

Summary

The United Arab Emirates is a perspective market to attract investors, including Ukrainian, and therefore within the article the commercial legislation of the United Arab Emirates at the federal and the regional levels was researched. The correlation of legal acts at two levels was conducted. Legal acts of commercial legislation by legal force were structured. Forms of legal acts issued on the federal level and at the level of emirate were analyzed. The matters in commercial activities relating to the exclusive jurisdiction of the federation were outlined.

Keywords: commercial legislation, federal legislation, regional legislation, law, legal acts, the sharia, islamic law.